

Va-Yeitzei'

Jacob's Flight: A Northern Perspective

Hosea 12:13-15

furrows of the field. (13) And Jacob fled into the field of Aram, And Israel served for a wife, And for a wife he kept sheep. (14) And by a prophet the Lord brought Israel up out of Egypt, And by a prophet was he kept. (15) Ephraim hath provoked most bitterly; Therefore shall his blood be cast upon him, And his reproach shall his Lord return unto him.

Israel as Ingrate

מִזְבְּחוֹתֶם כְּגִלִים עַל תְּלָמֵי שְׂדֵי. (יג)
 וַיְבָרַח יַעֲקֹב שְׂדֵה אֲרָם וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל
 בְּאִשָּׁה וּבְאִשָּׁה שָׁמַר. (יד) וּבְנִבְיָא
 הֵעֲלָה יְיָ אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וּבְנִבְיָא
 נִשְׁמְרָה. (טו) הִכְעִיס אֲפָרַיִם תְּמָרוּרִים
 וְדָמָיו עָלָיו יִטּוֹשׁ וְחִרְפָּתוֹ יָשִׁיב לוֹ
 אֲדָנָיו.

רד"ק (David Kimhi: Provence, 1160-1235)

<p>Jacob fled: They do not recall the favor I did for their ancestor who fled from his brother Esau.</p>	<p>ויברח יעקב – והם אינם זוכרים הטובה שעשיתי עם אביהם שברח מפני עשו אחיו.</p>
<p>Israel served for a wife: While there, in exchange for marrying Laban's daughter he had to work for him as a shepherd. Likewise, in exchange for his other daughter he also had to watch his sheep. I stayed with him and blessed him, and he returned thence wealthy and prosperous.</p>	<p>ויעבוד ישראל באשה – אף כשהיה שם הוצרך לעבוד את לבן בעבור אשה שיתן לו בתו והעבודה ששמר את צאנו. וכן בבתו האחרת שנתן לו שמר צאנו גם כן. ואני הוא שהייתי עמו וברכתיו ושב משם בעושר ובנכסים.</p>
<p>Brought up by a prophet: I did another favor to his descendants who had gone to Egypt and were enslaved there. I sent a messenger to take them out in affluence, namely, Moses.</p>	<p>ובנביא העלה – ועוד עשיתי חסד עם בניו שירדו למצרים ונשתעבדו שם. ושלחתי להם נביא שהעלה אותם ממצרים ברכוש רב והוא משה.</p>
<p>By a prophet he was kept: Forty years in the wilderness they were kept by a prophet I dispatched and wanted for naught. Yet they recall none of these favors; they even anger me with abominations and denying my divinity.</p>	<p>ובנביא נשמר – ארבעים שנה שהיו במדבר נשמרו ע"י נביא שנתתי להם ולא חסרו דבר. וכל הטובות האלה אינם זוכרים ומכעיסים אותי בתועבות ובלא אל...</p>

מלבים (Meir Leib b. Yehiel Michel Weiser: 1809-1879)

<p>Ephraim provoked bitterly: In response to the rebuke he was offered above, i.e. on falsehood, heresy, worshiping the golden calves, and maintaining false weights & measures, Ephraim replied sarcastically in order to anger his chastisers bitterly. In response to the charge of falsehood, he replied “Jacob fled to Aram”—it was on account of his chicanery that he had to flee his brother Esau whose blessing he stole so he, too, cheated.</p> <p>Afterwards, in Laban’s house, he served for a wife and for a wife he kept in serving for Rachel, Laban tricked him and gave him Leah to perpetuate the trickery, so he had to serve for two wives. Therefore, chicanery was practiced even in the era of our ancestors.</p>	<p>אפרים הכעיס תמרורים היינו שעל התוכחה שמוכיחים אותו על הדברים הנאמרים למעלה שהוא על הכחש והכפירה מה שעובד את העגלים, ועל המרמה שי"ל מאזני מרמה, על שני אלה משיב תשובה דרך לצנות ולעג להכעיס את המוכיחים בדברי תמרורים.</p> <p>שעל מה שמוכיחים אותו על המרמה, הוא מכעיס ומשיב, הלא ויברח יעקב שדה ארם – הלא מפני רמאות ומרמה ברח יעקב מפני עשו לשדה ארם, כי רמה את עשו בדבר הבכורה והברכה וא"כ הלא גם יעקב עשה מרמה.</p> <p>והלא ויעבוד ישראל באשה ובאשה שמר – שאח"כ בהיותו בבית לבן עבד בעבור אשה שהיא רחל ולבן רמה אותו ונתן לו את לאה ונתקיים המרמה בידו כי אח"כ שמר את הצאן שנית באשה אחרת, והוצרך לשמור בעד שתי נשים, וא"כ כבר היה הרמאות נהוג מימי אבותינו.</p>
<p>With a prophet: In response to the charge of worshiping the golden calves, people would claim to need an intermediary between themselves and God just as Israel made the [original] golden calf to replace “Moses the man who took us out of Egypt.”</p> <p>Initially, Moses was their intermediary and when he disappeared, they made the calf to lead them and be their intermediary, on account of which they said that they, too, require an intermediary to receive the divine flow. They brought a proof from the fact that “God took Israel from Egypt by a prophet,” so even the Exodus required a prophetic intermediary.</p> <p>With a prophet He was kept: The prophet was always an intermediary for receiving the [divine] flow, so a medium is needed for spirituality to descend below, which is why they made the [golden] calves.</p>	<p>בנביא – ונגד מה שהוכיחו אותם על הכחש והעגלים שעשו, היו משיבים שהם צריכים אל אמצעי בינם לבין ה', שכן בעת שעשו ישראל את העגל אמרו “עשה לנו אלהים כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו.”</p> <p>שתחלה היה משה אמצעי בינם ובין ה', וכאשר נעלם משה מאתם עשו את העגל שהוא ילך לפניהם ויהיה אמצעי בינם ובין ה'. ועפ"ז אמרו גם הם שהם צריכים אל העגלים שיהיו אמצעי בינם לבין ה' בקבלת השפע, והביאו ראיה שהלא “בנביא העלה ה' את ישראל מארץ מצרים” – הרי שגם יצ"מ היה ע"י אמצעי שהוא הנביא.</p> <p>וכן אח"כ “בנביא נשמר” – כי הנביא היה תמיד אמצעי בהגעת השפע, הרי שצריך אמצעי בהגעת הרוחניות למטה, וע"כ הם עושים את העגלים.</p>

Radak: emphasizes the contrast between God’s past favorable treatment and Israel’s present ingratitude.

Malbim: Israel’s defense of its present misdeeds thru reliance on past misconduct.

13:1-3 Idolatry and its Consequences

(1) When Ephraim spoke, there was trembling, He exalted himself in Israel; But when he became guilty through Baal, he died. (2) And now they sin more and more, And have made them molten images of their silver, According to their own understanding, even idols, All of them the work of the craftsmen; Of them they say: 'They that sacrifice men kiss calves.' (3) Therefore they shall be as the morning cloud, And as the dew that early passeth away, As the chaff that is driven with the wind out of the threshing-floor, And as the smoke out of the window. (4) Yet I am

(א) כְּדַבֵּר אַפְרַיִם רָתַת נְשָׂא הוּא
 בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּאֱשֶׁם בְּבַעַל וַיִּמָּת. (ב)
 וַעֲתָה יוֹסְפוּ לַחֲטֹא וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם מִסְכָּה
 מִכֶּסֶפֶם כְּתַבּוּנָם עֲצָבִים מַעֲשֵׂה
 חֲרָשִׁים כֹּלָה לָהֶם הֵם אֹמְרִים זִבְחֵי
 אָדָם עֲגָלִים יִשְׁקֹוּ. (ג) לָכֵן יִהְיוּ כַעֲנַן
 בֹקֵר וְכִטְל מִשְׁכִּים הַלֵּךְ כַּמֶּזְךְ יִסְעַר
 מִגֶּרֶן וְכַעֲשׂוֹן מֵאַרְבֶּה. (ד) וַאֲנֹכִי יִי
 אֱלֹהֶיךָ מֵאַרְץ מִצְרַיִם וְאֱלֹהִים זֹלָתִי
 לֹא תִדַע וּמוֹשִׁיעַ אֵין בְּלָתִי. (ה) אֲנִי
 יִדְעֶיךָ בַּמִּדְבָּר בְּאַרְץ תְּלָאֲבוֹת. (ו)
 כְּמַרְעִיתָם וַיִּשְׁבְּעוּ שְׁבַעוּ וַיִּרְם לִבָּם עַל
 כֵּן שִׁכְחוּנִי. (ז) וַיֵּאֱהִי לָהֶם כְּמוֹ שַׁחַל

NJPS: Yet for these they appoint men to sacrifice; They are wont to kiss calves!

Robert Alter: To them they say: sacrifices of man, calves to be kissed.

These are the icons that figured in the cult of the northern kingdom.

ArtScroll: [The priests] say to them, 'Those who slaughter man shall kiss the calves.'

<p>The priests of Molekh would say to Israel: Whoever sacrificed a child to idolatry should kiss a calf because he has offered it a dear sacrifice. So our Sages explained, and it fits the text...</p>	<p>רש"י כומרי המולך אומרים לישראל: מי שזבח בנו לעבודה זרה, כדאי הוא להיות נושק העגל, שהרי דורון חביב הקריב לו. כך פירשו רבותינו בסנהד'. ומיושב הוא על לשון המקרא...</p>
---	---

<p>People say this to make fun of them because they kiss the Ba`al idols that resemble calves... They [also] spill innocent blood, "Therefore shall his blood be cast upon him" (12:15). In this, they are the opposite of all other people who kiss their friends and slaughter calves for food.</p>	<p>אבן עזרא (פירוש ראשון) להם הם אומרים – בני אדם להתל מהם, כי הם מנשקים לבעלים שהם צורות העגלים, כמ' "וכל הפה אשר לא נשק לו" (מלכים א' י"ט:ח). והם שופכים דם נקי, וזהו "ודמיו עליו יטוש" (הושע י"ב:ט"ו). והנם הפך כל אדם: כי האדם ישק לאדם שהוא חבירו, ויזבח העגלים למאכלו.</p>
--	--

13:4-8 Forgetting the Lord and its Consequences

smoke out of the window. (4) Yet I am the Lord thy God From the land of Egypt; And thou knowest no God but Me, And beside Me there is no saviour. (5) I did know thee in the wilderness, In the land of great drought. (6) When they were fed, they became full, They were filled, and their heart was exalted; Therefore have they forgotten Me. (7) Therefore am I become unto them as a lion; As a leopard will I watch by the way; (8) I will meet them as a bear that is bereaved of her whelps, And will rend the enclosure of their heart; And there will I devour them like a lioness, The wild beast shall tear them. (9) It is thy

מִגֶּרֶן וּכְעָשָׂן מֵאֲרָבָה. (ד) וְאַנְכִי יְיָ
אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֱלֹהִים זֹולָתִי
לֹא תִדְעַ וּמוֹשִׁיעַ אֵין בְּלִתִּי. (ה) אֲנִי
יָדַעְתִּיךָ בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ תְּלֵאבוֹת. (ו)
כְּמִרְעִיתָם וַיִּשְׂבְּעוּ שְׂבָעוּ וַיִּרְם לִבָּם עַל
כֵּן שְׂכַחוּנִי. (ז) וְאֶהִי לָהֶם כְּמוֹ שֶׁחַל
כְּנִמְרַ עַל דֶּרֶךְ אֲשׁוּר. (ח) אֶפְגְּשֶׁם כְּדָב
שְׂבוּל וְאֶקְרַע סְגוֹר לִבָּם וְאֶכְלֶם שֵׁם
כְּלָבִיא חֵית הַשָּׂדֶה תִּבְקַעֶם. (ט)
שְׁחַתְךָ יִשְׂרָאֵל כִּי בִי בְעֶזְרְךָ. (י) אֶהִי
מִלְכְּךָ אֶפּוֹא וַיּוֹשִׁיעֶךָ בְּכָל עָרֶיךָ
וְשִׁפְטֶיךָ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ תִּנְהַ לִּי מֶלֶךְ
וְשָׂרִים. (יא) אֶתֵּן לְךָ מֶלֶךְ בְּאַפִּי וְאֶקַּח
בְּעִבְרָתִי. (יב) צָרוּר עֹון אֶפְרַיִם צְפוּנָה

13:9-11 Failure of the Monarchy

wild beast shall tear them. (9) It is thy destruction, O Israel, That thou art against Me, against thy help. (10) Ho, now, thy king, That he may save thee in all thy cities! And thy judges, of whom thou saidst: 'Give me a king and princes!' (11) I give thee a king in Mine anger, And take him away in My wrath. (12) The iniquity of Ephraim is

כְּלָבִיא חֵית הַשָּׂדֶה תִּבְקַעֶם. (ט)
שְׁחַתְךָ יִשְׂרָאֵל כִּי בִי בְעֶזְרְךָ. (י) אֶהִי
מִלְכְּךָ אֶפּוֹא וַיּוֹשִׁיעֶךָ בְּכָל עָרֶיךָ
וְשִׁפְטֶיךָ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ תִּנְהַ לִּי מֶלֶךְ
וְשָׂרִים. (יא) אֶתֵּן לְךָ מֶלֶךְ בְּאַפִּי וְאֶקַּח
בְּעִבְרָתִי. (יב) צָרוּר עֹון אֶפְרַיִם צְפוּנָה
חֲטָאתוֹ. (יג) חֲבָלֵי יוֹלְדָה יָבִאוּ לוֹ הוּא

דברים י"ז: "ד כי תבא אל הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך וירשיתה וישבתה בה ואמרתי אשימה עלי מלך ככל הגוים אשר סביבתי.

When you have come to the land which the Lord your God gives you, and possess it, and dwell therein, and say, "I will set a king over me, like all the nations that are around me;"

שמואל א ח' (ה) ויאמרו אליו הנה אתה זקנת ובנך לא הלכו בדרכיך עתה שיםה לנו מלך לשפטנו ככל הגוים: And they said unto him: 'Behold, thou art old, and thy sons walk not in thy ways; now make us a king to judge us like all the nations'.

13:12-14:1 Reversal of Fortunes

wrath. (12) The iniquity of Ephraim is bound up; His sin is laid up in store. (13) The throes of a travailing woman shall come upon him; He is an unwise son; For it is time he should not tarry In the place of the breaking forth of children. (14) Shall I ransom them from the power of the nether-world? Shall I redeem them from death? Ho, thy plagues, O death! Ho, thy destruction, O nether-world! Repentance be hid from Mine eyes! (15) For though he be fruitful among the reed-plants, An east wind shall come, the wind of the Lord coming up from the wilderness. And his spring shall become dry, and his fountain shall be dried up, He shall spoil the treasure of all precious vessels.

(1) Samaria shall bear her guilt, For she hath rebelled against her God; They shall fall by the sword; Their infants snail be dashed in pieces, And their women with child shall be ripped up. (2) Return, O Israel, unto the Lord

וְשָׁרִים. (יא) אָתָּן לֹדַי מִלֶּדֶת בְּאֵפֶי וְאָקַח
 בְּעֶבְרָתִי. (יב) צָרוּר עֹן אֶפְרַיִם צְפוּנָה
 חֲטָאתוֹ. (יג) חֲבִלֵי יוֹלְדָה יָבִאוּ לוֹ הוּא
 בֶּן לֹא חָכָם כִּי עֵת לֹא יַעֲמֵד בְּמִשְׁבַּר
 בָּנִים. (יד) מִיָּד שְׂאוֹל אֶפְדֵם מִמּוֹת
 אֲגָאִלִּם אֱהִי דְבָרִיד מוֹת אֱהִי קֹטֵבֵד
 שְׂאוֹל נַחֵם יִסְתֵּר מֵעֵינַי. (טו) כִּי הוּא
 בֵּין אֲחִים יִפְרִיא יָבֹא קָדִים רוּחַ יְיָ
 מִמִּדְבָּר עָלָה וַיְבוֹשׁ מְקוֹרוֹ וַיִּחְרַב
 מֵעֵינָו הוּא יִשְׁסֶה אוֹצֵר כָּל כְּלֵי
 חֲמֻדָּה.

נוסח המקרא מבוסס על מהדורת
 מקרא על פי המסורה (CC BY-SA)
 3.0), המבוססת על כתר ארם צובה
 וכתבי יד נוספים
 (א) תִּאֲשַׁם שְׁמֵרוֹן כִּי מָרְתָה בְּאֱלֹהֶיהָ
 בַּחֲרֵב יִפְלוּ עַלְלֵיהֶם יִרְטְשׁוּ וְהָרִיזוּתוֹ
 יִבְקְעוּ. (ב) שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְיָ
 אֱלֹהֶיהָ כִּי כִשְׁלַת בְּעוֹנָהָ. (ג) קָחוּ
 עִמָּכֶם דְּבָרִים וּשׁוּבוּ אֶל יְיָ אֱמֵרוּ

שמות י"ג: ג וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת מַטְּהוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיְהוֶה נֶהַג רוּחַ קָדִים בְּאַרְצָא כָּל הַיּוֹם הַהוּא וְכָל הַלַּיְלָה הַבֹּקֶר הָיָה וְרוּחַ הַקָּדִים נָשָׂא אֶת הָאֲרָבָה.

Moses stretched out his rod over the land of Egypt, and Hashem brought an east wind on the land all that day, and all the night; and when it was morning, the east wind brought the locusts.

שמות י"ד: כ"א וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיִּלְכְּדֵהוּ אֶת הַיָּם וַיִּלְכְּדֵהוּ אֶת הַיָּם וַיִּלְכְּדֵהוּ אֶת הַיָּם וַיִּלְכְּדֵהוּ אֶת הַיָּם וַיִּלְכְּדֵהוּ אֶת הַיָּם וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם.

Moses stretched out his hand over the sea, and Hashem caused the sea to go back by a strong east wind all the night, and made the sea dry land, and the waters were divided.

תהלים מ"ח: ח רוּחַ קָדִים תִּשְׁבֵּר אֲנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ.

With the east wind Thou breakest the ships of Tarshish.

14:2-4 Summons to Repentance

infants snail be dashed in pieces, And their women with child shall be ripped up. (2) Return, O Israel, unto the Lord thy God; For thou hast stumbled in thine iniquity. (3) Take with you words, And return unto the Lord; Say unto Him: 'Forgive all iniquity, And accept that which is good; So will we render for bullocks the offering of our lips. (4) Asshur shall not save us; We will not ride upon horses; Neither will we call any more the work of our hands our gods; For in Thee the fatherless findeth mercy.' (5) I will heal their

יִבְקְעוּ. (ב) שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְיָ
אֱלֹהֶיךָ כִּי כְשַׁלְתָּ בְּעֹנֶךָ. (ג) קָחוּ
עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל יְיָ אֱמָרוּ
אֵלָיו כָּל תְּשׂא עֵוֹן וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְמָה
פָּרִים שְׁפִתֵינוּ. (ד) אֲשׁוּר לֹא יוֹשִׁיעֵנו
עַל סוּס לֹא נִרְכָּב וְלֹא נֹאמַר עוֹד
אֱלֹהֵינוּ לְמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ אֲשֶׁר בְּדָ יָרַחֵם
יְתוֹם. (ה) אֶרְפָּא מְשׁוּבֹתֶם אֱהָבֶם
נִדְבָה כִּי שָׁב אִפִּי מִמֶּנּוּ. (ו) אֱהִיָּה כְּטַל
לְיִשְׂרָאֵל יִפְרַח כְּשׁוֹשְׁנָה וַיֵּד שְׁרָשׁוּ
כְּלַבָּנוֹן. (ז) יִלְכוּ יִנְקוּתָיו וַיְהִי כְּזֵית
הַדּוֹד וַרִיחַ לוֹ כְּלַבָּנוֹן. (ח) יִשְׁבוּ יֹשְׁבֵי

14:5-10

backsliding, I will love them freely; For Mine anger is turned away from him. (6) I will be as the dew unto Israel; He shall blossom as the lily, And cast forth his roots as Lebanon. (7) His branches shall spread, And his beauty shall be as the olive-tree, And his fragrance as Lebanon. (8) They that dwell under his shadow shall again Make corn to grow, And shall blossom as the vine; The scent thereof shall be as the wine of Lebanon. (9) Ephraim [shall say]: 'What have I to do any more with idols?' As for Me, I respond and look on him; I am like a leafy cypress-tree; From Me is thy fruit found. (10) Whoso

God's Response

פָּרִים שְׁפִתֵינוּ. (ד) אֲשׁוּר לֹא יוֹשִׁיעֵנו
עַל סוּס לֹא נִרְכָּב וְלֹא נֹאמַר עוֹד
אֱלֹהֵינוּ לְמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ אֲשֶׁר בְּדָ יָרַחֵם
יְתוֹם. (ה) אֶרְפָּא מְשׁוּבֹתֶם אֱהָבֶם
נִדְבָה כִּי שָׁב אִפִּי מִמֶּנּוּ. (ו) אֱהִיָּה כְּטַל
לְיִשְׂרָאֵל יִפְרַח כְּשׁוֹשְׁנָה וַיֵּד שְׁרָשׁוּ
כְּלַבָּנוֹן. (ז) יִלְכוּ יִנְקוּתָיו וַיְהִי כְּזֵית
הַדּוֹד וַרִיחַ לוֹ כְּלַבָּנוֹן. (ח) יִשְׁבוּ יֹשְׁבֵי
בְּצִלּוֹ יַחֲיוּ דָגָן וַיִּפְרְחוּ כַגֶּפֶן זָכְרוּ כִּי־
לְבָנוֹן. (ט) אֶפְרַיִם מָה לִּי עוֹד לְעַצְבִּים
אֲנִי עֲנִיתִי וְאֲשׁוּרְנוּ אֲנִי כְּבָרוּשׁ רַעְנָן
מִמֶּנִּי פָּרִיךְ נִמְצָא. (י) מִי חָכֵם וַיִּבֶן
אֱלֹהֵי נְבוֹן וַיִּדְעֵם כִּי יִשְׂרָאֵל דְּרָכֵי יְיָ
וַצַּדִּיקִים יִלְכוּ בָּם וּפְשָׁעִים יִכְשְׁלוּ בָּם.

בראשית כ"ז:כ"ח ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש.

God give you of the dew of the sky, of the fatness of the earth, and plenty of grain and new wine. בראשית כ"ז:ל"ט ויען יצחק אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל. Isaac his father answered him, "Behold, of the fatness of the earth will be your dwelling, and of the dew of the sky from above.